

LIETUVOS POLICIJOS DOVANŲ POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos policijos dovanų politika (toliau – Dovanų politika) nustato dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, reprezentacijai skirtų dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo arba paslaugų, kai jomis naudojamosi tarnybiniais tikslais, tvarką bei darbuotojų, gavusių neteisėtą atlygį, elgesį ir veiksmus.

2. Dovanų politika taikoma visiems policijos įstaigų darbuotojams. Dovanų politikos nuostatos taikomos ir asmenims, kuriuos su darbu policijos įstaigose sieja sutartiniai santykiai (mokymosi, stažuotės, praktikos ir pan.).

3. Dovanų politikos tikslas – užtikrinti policijos įstaigų veiklos skaidrumą ir korupcijos prevenciją, užkirsti kelią interesų konfliktams, įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą, nustatyti, valdyti ir kontroliuoti policijos įstaigose gaunamo neteisėto atlygio atvejus, užkirsti kelią galimam kyšininkavimui, papirkimui ar kitokiam neteisėtam elgesiui.

4. Dovanų politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos policijos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu, Rekomendacinėmis gairėmis dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų, patvirtintomis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. KS-40 „Dėl Rekomendacinių gairių dėl dovanų ir paslaugų priėmimo apribojimų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu, Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Turto ir verslo vertinimo metodika), ir kitais teisės aktais.

5. Dovanų politikoje vartojamos šios pagrindinės sąvokos:

5.1. **policijos darbuotojas** – Lietuvos policijoje dirbantis statutinis ar kitas valstybės tarnautojas, ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį;

5.2. **trešieji asmenys** – visi asmenys (tiek juridiniai, tiek fiziniai), kurie nėra policijos darbuotojai;

5.3. **neteisėtas atlygis** – į policijos įstaigą atnešti, atsiųsti (paštu, el. paštu, per kurjerį) ar kitu būdu palikti pinigai, taip pat daiktai ar turtinė teisė, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal diplomatinį (tarptautinį) protokolą ar tradicijas, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais, ir atitinkantys Dovanų politikos 5.4 papunktyje apibrėžtą „dovanos“ sąvoką;

5.4. **dovana** – bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė, kurią galima įvertinti pinigais (materialūs daiktai, paslaugos, kelionės, mokymai, narystė klubuose, išskirtinės nuolaidos, dovanų čekiai, pakvietimai į renginius (konferenciją, stažuotę, seminarą, pramoginį renginį), apmokėjimas už maitinimą, apgyvendinimą, transportą ir pan.), ir kai tokia dovana tiesiogiai susijusi su policijos darbuotojo atliekamomis tarnybinėmis pareigomis. Dovana nelaikomi tik mažos vertės daiktai, turintys informacinę paskirtį (brošiūros, bukletai, katalogai);

5.5. **diplomatinis (tarptautinis) protokolas** – tarptautinės mandagumo taisyklės, kurios būdingos konkrečiai valstybei, susijusios su toje valstybėje organizuojamų oficialių renginių (susitikimų, kvietimų darbo pietų, neatlygintinių kvietimų į kultūrinius, ekonominius ir kitokio pobūdžio renginius, kurių paskirtis atitinka oficialius tarnybinius tikslus), valstybinių iškilnių, kuriuose dalyvauja aukščiausi valstybės ir vyriausybės asmenys, ceremonialu ir kurių valstybė ir jos atstovai laikosi, norėdami parodyti deramą pagarbą kitai valstybei ir jos atstovams, kartu išlaikydami savo valstybės prestižą bei nacionalinį orumą;

5.6. **tradicija** – (lot. *traditio* – perdavimas, pasakojimas) – valstybiniu, nacionaliniu mastu per ilgą laiką istoriškai susiklosčiusių ir žmonių įvairiose bendrijose (visuomenėje, socialinėse grupėse) įsitvirtinusių kultūros formų, turinčių simbolinę prasmę ar ypatingą reikšmę (papročių, apeigų, vaizdinių, idėjų, simbolių, socialinių normų ir vertybių, religinių tikėjimų, mąstysenos, elgsenos ir kt.), išsaugojimas ir perdavimas iš kartos į kartą;

5.7. kitos Dovanų politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Dovanų politikos 4 punkte nurodytuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS APRIBOJIMAI PRIIMANT DOVANAS

6. Policijos įstaigose taikoma nulinė dovanų politika, kuri reiškia, kad policijos darbuotojas, atlikdamas jam pavestas funkcijas, neturi teisės nei tiesiogiai, nei netiesiogiai priimti ar teikti dovanų.

7. Dovanų politikos 6 punkte nustatytas apribojimas netaikomas ne didesnėms negu 150 eurų vertės dovanoms, gautoms pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacijai skirtoms dovanoms su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugoms, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais.

8. Policijos darbuotojas, vykdydamas jam pavestas funkcijas, gauna darbo užmokestį ir (ar) kitas teisės aktais nustatytas išmokas. Jokio papildomo atlygio už jo vykdomas funkcijas jis gauti neturi teisės.

9. Policijos darbuotojui už profesionaliai atliekamą darbą priimtina atsidėkoti žodine ar rašytine forma.

10. Policijos darbuotojas jokiais atvejais negali reikalauti ar prašyti dovanos, taip pat savo elgesiu ar veiksmais parodyti, kad tikisi gauti ar priimtą dovaną, bet kokiu būdu susijusią su darbuotojo pareigų vykdymu, einamomis pareigomis ar jam suteiktais įgaliojimais.

11. Nepriimtiniomis laikomos ir tokios dovanos (pvz., saldainiai, kava, gėlės ir pan.), kurios buvo gautos iš trečiųjų asmenų kaip padėka ar atlygis už teisėtą ir tinkamą policijos darbuotojo darbo pareigų vykdymą.

12. Policijos darbuotojas, prieš priimdamas dovaną, turėtų atkreipti dėmesį ir įvertinti rizikas, objektyviai, sąžiningai ir savikritiškai sau atsakyti į klausimus, pateiktus Dovanų politikos Dovanų priimtimumo vertinimo kriterijuose (1 priedas).

13. Įvertinęs dovanos gavimo aplinkybes ir galimas rizikas, policijos darbuotojas gali gauti dovanas, teikiamas pagal Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo

13 straipsnį. Tokios dovanos vertinamos ir registruojamos Gautų dovanų registre (2 priedas) vadovaujantis Dovanų politikos III skyriuje nustatyta tvarka.

14. Kilus abejonų dėl dovanos priimtumo, policijos darbuotojas turi kreiptis (telefonu, el. paštu, tiesiogiai) patarimo į savo tiesioginį vadovą arba į Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybą.

15. Išimtiniais atvejais, kai nėra galimybių iš anksto suderinti ir (ar) pasikonsultuoti dėl dovanos priimtumo, policijos darbuotojas turi tokios dovanos atsisakyti.

16. Tais atvejais, kai nėra galimybės atsisakyti (pvz., dovana gauta paštu), apie tokią dovaną privaloma pranešti (telefonu, el. paštu, tiesiogiai) tiesioginiam vadovui ir (ar) Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybai.

III SKYRIUS

DOVANŲ, GAUTŲ PAGAL TARPTAUTINĮ PROTOKOLĄ AR TRADICIJAS, TAIP PAT REPREZENTACIJAI SKIRTŲ DOVANŲ PERDAVIMAS, VERTINIMAS, REGISTRAVIMAS IR APSKAITA

17. Policijos darbuotojas, gavęs dovaną pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat reprezentacinę dovaną su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika ir kurios, ją gavusiojo nuomone, vertė akivaizdžiai didesnė negu 150 eurų, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jos gavimo dienos ar grįžimo iš komandiruotės dienos, užpildęs dovanos perdavimo aktą (3 priedas), perduoda ją Dovanų vertinimo komisijos (toliau – Komisija) sekretoriui.

18. Jeigu policijos darbuotojas dėl pateisinamų priežasčių (ligos, atostogų, komandiruotės ar kt.) neturi galimybių užpildyti dovanos perdavimo akto ir perduoti dovanos per nustatytą terminą, jis tai turi padaryti per 5 darbo dienas, nelikus pateisinamų priežasčių.

19. Dovana, kol bus nustatyta jos vertė, saugoma specialiai tam skirtoje vietoje.

20. Reprezentacinės dovanos su valstybinių institucijų ar įstaigų simbolika (pvz., kalendoriai, knygos ar kitokie informacinio pobūdžio spaudiniai) ir nedidelės dovanos (pvz., raktų pakabukai, rašymo priemonės, užrašų knygelės, marškinėliai, kepuraitės, puodeliai, maisto produktai ir t. t.), kurių vertė akivaizdžiai mažesnė negu 150 eurų, Dovanų politikos nustatyta tvarka nevertinamos.

21. Komisija, gavusi dovaną su dovanos perdavimo aktu, nustato dovanos vertę, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme ir Turto ir verslo vertinimo metodikoje nurodytais vertinimo kriterijais, surašo dovanos vertinimo aktą (4 priedas). Dovanos vertė gali būti nustatoma atsižvelgiant į tokių pačių daiktų, jų atitikmenų rinkos vertę pagal elektroninėje erdvėje ar kituose informacijos šaltiniuose esančius duomenis ar vadovaujantis kita informacija. Komisijoje kilus ginčui dėl dovanos vertės, ją vertinti gali būti kviečiami atitinkamo turto vertinimo specialistai.

22. Jeigu dovanos vertė akivaizdi ir (ar) ją galima nustatyti iš tiesiogiai nurodytos kainos (pvz., kainos žymos, priklijuotos etiketės ar pan.), dovanos vertinimas neatliekamas, o dovanos vertinimo akto pastabose pažymima, koku būdu buvo nustatyta vertė.

23. Kiekviena dovana vertinama individualiai. Kai dovaną sudaro keletas skirtingų daiktų, jų vertė gali būti sumuojama ir į dovanos vertinimo aktą įrašoma bendra dovanos vertė vienu registracijos numeriu.

24. Komisijai nustačius, kad dovanos vertė mažesnė negu 150 eurų ar lygi 150 eurų sumai, dovana gražinama policijos darbuotojui, kuris tą dovaną perdavė, ir, užpildžius dovanos gražinimo aktą (5 priedas), ji tampa jo nuosavybe. Policijos darbuotojas gali su dovana elgtis taip, kaip jam atrodo priimtina. Jo pageidavimu dovana gali būti perduodama įstaigai, kurioje jis dirba (naudoti, eksponuoti ir pan.), arba atiduodama labdarai.

25. Dovaną gavęs policijos darbuotojas, nesutinkantis su Komisijos nustatyta dovanos verte, turi teisę savo lėšomis užsakyti atitinkamo turto vertinimo specialisto paslaugas.

26. Dovana, kurios vertė didesnė negu 150 eurų, laikoma valstybės nuosavybe. Tokią dovaną Komisija įrašo į Dovanų apskaitos registrą, o informaciją apie nustatytą dovanos vertę pateikia Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Finansų valdybai, kuri dovanas įtraukia į finansinę apskaitą.

IV SKYRIUS

DOVANOS SAUGOJIMAS IR EKSPONAVIMAS

27. Gautas dovanas, kurios yra muziejinė vertybė, ar kitokius kultūros požiūriu vertingus daiktus Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka Komisija gali perduoti Lietuvos muziejams arba archyvams.

28. Dovanos, kurios nenaudojamos pagal paskirtį arba nėra perduodamos Lietuvos muziejams ar archyvams, Komisijos sprendimu, eksponuojamos ir saugomos nustatytoje vietoje:

28.1. eksponuojant prie dovanos gali būti pateikiama informacija apie jos įteikimo datą, teikėją, dovanos įteikimo progą;

28.2. dovanos turi būti eksponuojamos saugiai, kad tretieji asmenys negalėtų pasiimti, sugadinti ar kitaip neteisėtai jų pasisavinti;

28.3. unikalioms, ypač vertingoms, trapioms, smulkioms dovanoms, kurių vertė didesnė negu 150 eurų, eksponuoti gali būti įrengiamos atitinkamos spintos ar vitrinos, kurios turi būti rakinamos ir (arba) stebimos;

28.4. saugomų ir eksponuojamų dovanų nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

29. Saugoma dovana gali būti nurašoma tik tais atvejais, kai ji nepataisomai sugadinta ar sunaikinta dėl stichinės nelaimės, gaisro, kitų priežasčių arba pavogta ar kitaip neteisėtai pasisavinta. Dovanų vagystės faktas patvirtinamas remiantis atitinkamais teisėsaugos institucijų dokumentais:

29.1. dovanos nepataisomo sugadinimo ar sunaikinimo faktas nustatomas Komisijos sprendimu. Dovana nurašoma turto apskaitą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

29.2. su dovanų eksponavimu ir priežiūra susijusius klausimus sprendžia materialiai atsakingas darbuotojas.

30. Kiti dovanos, kurios vertė didesnė negu 150 eurų, apskaitos ir saugojimo klausimai sprendžiami vadovaujantis bendraisiais materialinių vertybių apskaitą ir saugojimą reglamentuojančiais teisės aktais.

31. Informacija apie registruotas dovanas skelbiama viešai Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje. Viešai skelbiama tik nuasmeninta registruotų dovanų informacija. Ši informacija atnaujinama kas pusę metų.

V SKYRIUS

POLICIJOS DARBUOTOJO VEIKSMAI GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ

32. Policijos darbuotojas privalo atsisakyti priimti neteisėtą atlygį, kuris, nors ir neatitinka kyšio požymių, tačiau taip pat nelaikytinas dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai susijusios su darbuotojo pareigomis, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais. Apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą (paliktą, rastą, atsiųstą, perduotą per kitą asmenį) neteisėtą atlygį policijos darbuotojas visais atvejais žodžiu, raštu, telefonu ar el. paštu nedelsdamas privalo pranešti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybai.

33. Policijos darbuotojas privalo neteisėtą atlygį siūlančiam asmeniui paaiškinti, kad jų priėmimas gali būti vertinamas kaip Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo ar šios Dovanų politikos pažeidimas, ir paraginti neteikti, atsiimti siūlomus daiktus. Nepavykus iš karto perspėti neteisėto atlygio davėjo (pvz., jam pasišalinus arba kai neteisėtas atlygis atsiųstas paštu, per kurjerį ir pan.), jis gali būti kviečiamas telefonu, el. paštu ar kitais būdais (jei žinomi kontaktiniai duomenys) atvykti į policijos įstaigą, kurioje paliktas ar atsiųstas neteisėtas atlygis, ir atsiimti atsiųstus ar paliktus daiktus. Jeigu nepavyksta minėtų daiktų grąžinti juos palikusiam ar atsiuntusiam asmeniui arba nežinoma, kas juos paliko ar atsiuntė, dėl jų priimamas vienas iš Dovanų politikos 39 punkte nurodytų sprendimų. Atlygis įtraukiamas į Neteisėto atlygio registrą (6 priedas).

34. Jeigu policijos darbuotojui siūlomas, žadamas duoti, duodamas neteisėtas atlygis atitinka Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 230 straipsnio 4 dalyje nustatytus kyšio (pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 230 straipsnio 4 dalį, „kyšis yra bet kokios turinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui (materialios ar nematerialios, turinčios ekonominę vertę rinkoje ar tokios vertės neturinčios) forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą vykdant įgaliojimus“) požymius arba provokuojama jį priimti, policijos darbuotojas privalo perspėti tokį neteisėtą atlygį siūlantį, žadantį ar davusį asmenį apie jo daromą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, galimas pasekmes (galimą ikiteisminį tyrimą, baudžiamąją atsakomybę) ir pareikalauti nedelsiant nutraukti tokius veiksmus. Policijos darbuotojas turi aiškiai pasakyti ir savo elgesiu parodyti, kad netoleruoja korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.

35. Apie korupcinio pobūdžio požymių turinčias veikas policijos darbuotojas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsniu, privalo pranešti Lietuvos Respublikos prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai arba kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

VI SKYRIUS

GAUTO NETEISĖTO ATLYGIO REGISTRAVIMAS

36. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Imuniteto valdybos darbuotojai, gavę pranešimą apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą galimai neteisėtą atlygį, per 1 darbo dieną registruoja šį faktą užpildydami Neteisėto atlygio registrą. Gauto ar palikto neteisėto atlygio daiktas turi būti nufotografuotas. Fotografijos saugomos elektroninėje laikmenoje, susietoje su Neteisėto atlygio registru.

37. Jei neteisėtas atlygis perduodamas teisėsaugos įstaigoms arba grąžinamas jo davėjui, tai pažymima Neteisėto atlygio registro pastabų skiltyje.

38. Jeigu neteisėtas atlygis nėra perduodamas teisėsaugos įstaigoms (nesant nusikalstamos veikos sudėties ir kai davėjas atsisako jį atsiimti) arba negrąžinamas davėjui (nežinomas neteisėto atlygio davėjas), vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir protingumo principu, privalo būti priimtas vienas iš šių sprendimų:

38.1. neteisėtas atlygis perduodamas labdarai;

38.2. neteisėtas atlygis sunaikinamas;

38.3. neteisėtas atlygis nuasmeninamas ir naudojamas bendroms įstaigos ir jos interesantų reikmėms (pvz., papuošti bendrojo naudojimo patalpas, pavaišinti įstaigos klientus ir pan.).

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Policijos darbuotojas, pažeidęs Dovanų politikos reikalavimus, traukiamas atsakomybėn Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.